

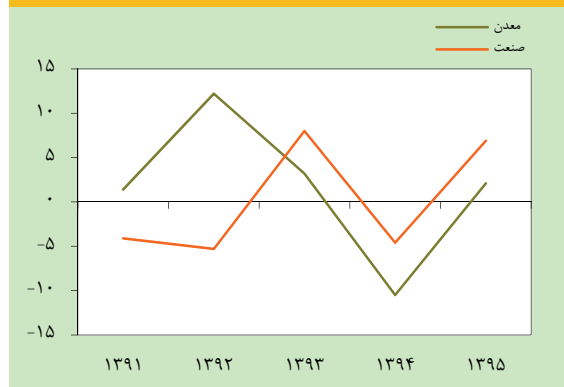
۸/۷ درصد افزایش نشان می‌دهد. در این سال صنایع «تولید مواد و محصولات شیمیایی»، «تولید فلزات اساسی»، «تولید وسایل نقلیه موتوری، تریلر و نیم‌تریلر» و «تولید مواد غذایی» به ترتیب با افزایشی معادل ۱/۱۸، ۱/۳، ۳۷/۶ و ۸/۵ درصد و با مجموع ضریب اهمیت ۶۹/۹ درصد در شاخص تولید کارگاه‌های بزرگ صنعتی، بیشترین تاثیر را در افزایش شاخص مذکور داشتند. در این سال شاخص اشتغال کارگاه‌های بزرگ صنعتی کشور در مقایسه با سال قبل ۲/۲ درصد کاهش یافت و شاخص «مزد و حقوق و مزایای پرداختی به کارکنان» نسبت به سال قبل ۱۸/۳ درصد افزایش یافت.

۵-۱-۲- تولیدات صنایع منتخب

در سال ۱۳۹۵، تعداد ۱۳۵۰/۱ هزار دستگاه خودرو (شامل انواع خودروی سبک و سنگین) در کشور تولید شد که نسبت به سال قبل ۳۸/۲ درصد افزایش نشان می‌دهد. در این سال میزان به کارگیری ظرفیت تولید خودرو معادل ۶۵ درصد بود. همچنین در سال مورد بررسی، تولید فولاد خام در مقایسه با سال قبل از آن به میزان ۱۳/۵ درصد افزایش یافت. در این سال برخی از محصولات از جمله سیمان، شمش آلومینیوم و مس کاتد نسبت به سال قبل به ترتیب با کاهشی به میزان ۴/۱، ۴/۱ و ۱/۵ درصد مواجه بودند.

تحولات شاخص‌های اقتصادی بخش صنعت و معدن کشور نشان‌دهنده بهبود عملکرد این بخش در سال ۱۳۹۵ نسبت به سال قبل می‌باشد؛ به طوری که براساس آمار مقدماتی حساب‌های ملی، ارزش افزوده بخش‌های «صنعت» و «معدن» در سال ۱۳۹۵ (به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۰) به ترتیب ۶/۹ و ۲/۱ درصد نسبت به سال ۱۳۹۴ افزایش نشان می‌دهد.

نمودار ۵-۱- رشد ارزش افزوده بخش صنعت و معدن (به قیمت‌های ثابت ۱۳۹۰)

۵-۱-۱- تولید

۵-۱-۱-۱- شاخص تولید کارگاه‌های بزرگ صنعتی

براساس نتایج بررسی کارگاه‌های بزرگ صنعتی کشور، در سال ۱۳۹۵ شاخص تولید این کارگاه‌ها نسبت به سال قبل

جدول ۵-۱- برخی تولیدات منتخب صنعتی و معدنی

واحد	سال			درصد تغییر
	۱۳۹۳	۱۳۹۴ ▲	۱۳۹۵	
سیمان	۶۶/۵	۵۷/۹	۵۵/۵	-۴/۱
انواع خودروی سبک (۱)	۱۱۰۹/۳	۹۶۵/۸	۱۳۳۳/۱	-۱۲/۹
فولاد خام	۱۶/۸	۱۶/۵	۱۸/۸	-۱/۶
مس کاتد	۱۹۳/۶	۱۹۳/۱	۱۹۰/۱	-۰/۳
شمش آلومینیوم	۲۸۷/۰	۳۵۳/۳	۳۳۸/۸	۲۳/۱

ماخذ: وزارت صنعت، معدن و تجارت
۱- ماخذ: شرکت سایکو- شامل سواری، وانت، ون، آمبولانس و خودروی دودیفرانسیل می‌باشد.

به سال قبل به ۲۰/۹ میلیون تن رسید. ارزش صادرات پتروشیمی در سال مورد گزارش معادل ۹/۸ میلیارد دلار بود که در مقایسه با سال قبل ۲/۳ درصد افزایش داشت. در این سال فروش داخلی محصولات صنایع پتروشیمی به لحاظ مقدار و ارزش به ترتیب معادل ۱۶/۰ و ۲۳/۳ درصد رشد داشت.

براساس گزارش شرکت ملی صنایع پتروشیمی، تولیدات پتروشیمی (با در نظر گرفتن تولید مجتمع‌های خصوصی و واگذار شده) در سال ۱۳۹۵ با ۹/۱ درصد افزایش نسبت به سال قبل به ۵۰/۶ میلیون تن رسید. همچنین، مقدار صادرات پتروشیمی (با احتساب عملکرد مجتمع‌های واگذار شده و خصوصی) در سال مورد بررسی با ۱۰/۹ درصد افزایش نسبت

جدول ۵-۲- عملکرد صنایع پتروشیمی

تولید (هزار تن) (۱)	سال			درصد تغییر
	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	
صادرات	۴۴۵۱۱	۴۶۴۱۱	۵۰۶۱۴	۹/۱
مقدار (هزار تن)	۱۵۸۸۶	۱۸۸۰۹	۲۰۸۵۱	۱۰/۹
ارزش (میلیون دلار)	۱۰۲۷۳	۹۵۸۶	۹۸۰۳	۲/۳
فروش داخلی	۱۶۳۳۳	۱۳۹۶۸	۱۶۲۰۴	-۱۴/۵
مقدار (هزار تن)	۳۳۳۴۸۹	۲۴۱۴۸۵	۲۹۷۸۲۶	۲۳/۳
ارزش (میلیارد ریال)				-۲۷/۶

ماخذ: شرکت ملی صنایع پتروشیمی
۱- به دلیل اینکه بخشی از تولیدات صنایع پتروشیمی به‌عنوان محصول واسطه‌ای در صنایع پتروشیمی به کار می‌رود، حجم تولیدات پتروشیمی همواره از مجموع مقدار صادرات و فروش داخلی بیشتر است.

تامین، توسعه، مقاوم‌سازی، تعمیر، تجهیز و نگهداری فضاها، ساختمان‌ها، اماکن و ماشین‌آلات» به ترتیب به میزان ۸۶/۰ و ۷۷/۷ درصد بود.

جدول ۵-۳- اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای - ملی در فصل صنعت و معدن در سال ۱۳۹۵ (۱) (میلیارد ریال)

درصد تحقق نسبت به مصوب	مصوب (۲)	عملکرد	فصل صنعت و معدن
۲۳/۸	۷۷۶۴/۲	۱۸۴۹/۱	

ماخذ: خزانه‌داری کل، وزارت امور اقتصادی و دارایی
۱- با توجه به تغییر طبقه‌بندی برنامه‌ها در فصول مختلف قانون بودجه سال ۱۳۹۵، امکان مقایسه عملکرد سال جاری با سنوات قبل فراهم نمی‌باشد.
۲- رقم مصوب برگرفته از ارقام دریافتی از خزانه‌داری کل وزارت امور اقتصادی و دارایی تحت عنوان «اعتبار اصلاحی» می‌باشد.

۵-۲- سرمایه‌گذاری دولت

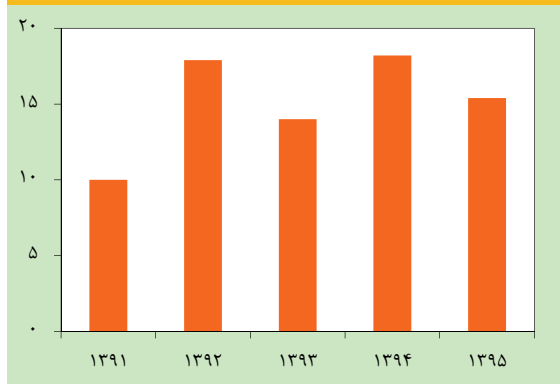
براساس آمار دریافتی از خزانه‌داری کل، در سال ۱۳۹۵ مبلغ ۷۷۶۴/۲ میلیارد ریال اعتبار برای اجرا و تکمیل طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای فصل صنعت و معدن پیش‌بینی شده بود که از این میزان، مبلغ ۱۸۴۹/۱ میلیارد ریال در قالب برنامه‌های فصل صنعت و معدن در سال مزبور پرداخت شد. بر این اساس، ۲۳/۸ درصد از اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بودجه مصوب فصل صنعت و معدن محقق شد. بیشترین میزان تحقق بودجه فصل مذکور طی سال ۱۳۹۵ مربوط به «برنامه ترویج و اطلاع‌رسانی استاندارد» و «برنامه

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۹۵

درصد نسبت به پایان سال ۱۳۹۴ به حدود ۱۴۳۰/۴ هزار میلیارد ریال رسید. در این سال سهم تغییر در مانده بدهی بخش غیر دولتی صنعت و معدن از کل تغییر در مانده تسهیلات اعطایی بانکها و موسسات اعتباری غیر بانکی به بخشهای غیر دولتی اقتصاد معادل ۱۳/۲ درصد بود.

طی سال ۱۳۹۵، از مبلغ ۵۴۸۳/۷ هزار میلیارد ریال تسهیلات پرداختی بانکها و موسسات اعتباری غیر بانکی به بخشهای مختلف اقتصادی، مبلغ ۱۶۰۹/۲ هزار میلیارد ریال به بخش صنعت و معدن اختصاص یافت که نسبت به سال قبل ۳۲/۰ درصد افزایش نشان می‌دهد. همچنین، از کل رقم تسهیلات پرداخت شده به بخش صنعت و معدن، معادل ۸۲/۳ درصد در قالب تسهیلات تامین سرمایه در گردش بود. براساس آمار مذکور، سهم بخش صنعت و معدن از کل تسهیلات پرداختی سال ۱۳۹۵ معادل ۲۹/۳ درصد بود.

نمودار ۵-۲- تغییر در مانده تسهیلات اعطایی سیستم بانکی به بخش غیر دولتی صنعت و معدن (درصد)

۵-۳- تسهیلات بانکی

در پایان اسفند ماه ۱۳۹۵، کل مانده خالص تسهیلات اعطایی به بخشهای دولتی و غیر دولتی صنعت و معدن (بدون احتساب سود و درآمد سالهای آتی) با رشدی معادل ۱۵/۰

جدول ۵-۴- مانده تسهیلات اعطایی بانکها و موسسات اعتباری غیر بانکی به بخش صنعت و معدن (۱) (هزار میلیارد ریال)

سهم نسبی (درصد)	تغییر در مانده کل اقتصاد (۲)	تغییر در مانده صنعت و معدن	درصد تغییر	پایان سال	
				۱۳۹۵	۱۳۹۴
۱۳/۲	۱۴۳۶/۱	۱۸۹/۳	۱۵/۴	۱۴۲۱/۸	۱۲۳۲/۵
-۲/۵	۹۵/۱	-۲/۳	-۲۱/۴	۸/۶	۱۰/۹
۱۲/۲	۱۵۳۱/۲	۱۸۷/۰	۱۵/۰	۱۴۳۰/۴	۱۲۴۳/۴

۱- مانده خالص تسهیلات اعطایی پس از کسر مانده بدهی مشتریان و تسهیلات اعطایی در کلیه سرفصلهای مربوط به مابه‌التفاوت نرخ ارز، سود سالهای آینده، سود و کارمزد سالهای آینده، وجوه دریافتی مضاربه، حساب مشترک مشارکت مدنی (سهم بانک)، سود معوق و سود و کارمزد معوق، به دست آمده است. در ضمن، مانده تسهیلات اعطایی شامل عقود مشارکت حقوقی و سرمایه‌گذاری مستقیم نیز می‌باشد.
۲- نشان‌دهنده تغییر در مانده تسهیلات اعطایی بانکها و موسسات اعتباری به کل بخشهای اقتصاد می‌باشد.

در سال مورد بررسی، بانک صنعت و معدن به عنوان تنها بانک تخصصی در بخش صنعت و معدن، مبلغ ۸۳/۸ هزار میلیارد ریال تسهیلات (بدون احتساب سود و درآمد سالهای آتی) به این بخش پرداخت نمود که نسبت به سال قبل ۲/۶ درصد افزایش داشت.

جدول ۵-۵- پرداختیهای بانک صنعت و معدن

(میلیارد ریال)

سهم (درصد)	درصد تغییر		سال		
	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳
۵۵/۰	۵۱/۱	۱۰/۵	۳۷/۰	۴۶۰۶۵/۰	۴۱۶۸۶/۱
۰/۴	۱/۲	-۶۹/۹	۱۲۳/۹	۲۹۴/۴	۹۷۸/۲
۴۴/۷	۴۷/۷	-۴/۰	۱۴۵/۳	۳۷۴۲۰/۸	۳۸۹۶۸/۷
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۲/۶	۷۴/۶	۸۳۷۸۰/۲	۸۱۶۳۳/۰
					۴۶۷۴۷/۲

ماخذ: بانک صنعت و معدن

۵-۴- مشارکت نظام بانکی در راستای کمک به

تحرك توليد

در سال ۱۳۹۵، با توجه به نقش برجسته واحدهای تولیدی کوچک و متوسط در ایجاد اشتغال و تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی، «دستورالعمل تامین مالی بنگاه‌های کوچک و متوسط» توسط بانک مرکزی تهیه و به شبکه بانکی کشور ابلاغ گردید. براساس دستورالعمل مزبور، مقرر گردید به منظور تامین نقدینگی مورد نیاز بنگاه‌های تولیدی و حفظ اشتغال فعلی و ایجاد اشتغال جدید، بنگاه‌های تولیدی کوچک و متوسط که از بازار محصول مناسبی برخوردار بوده، لیکن به دلیل تنگناهای مالی و نداشتن سرمایه در گردش، تولید آنها متوقف شده یا با ظرفیت پایین فعالیت می‌نمایند و همچنین طرح‌های تولیدی با پیشرفت فیزیکی بالای ۶۰ درصد از پشتیبانی مالی بیشتری برخوردار گردند. در چارچوب دستورالعمل مذکور و با همکاری وزارت صنعت، معدن و تجارت، سامانه ثبت‌نام واحدهای تولیدی متقاضی دریافت تسهیلات راه‌اندازی شد و به این ترتیب، تا پایان سال ۱۳۹۵ مبلغ ۱۶۸/۱ هزار میلیارد ریال تسهیلات در اختیار ۲۴/۲ هزار بنگاه تولیدی کشور قرار گرفت.

۵-۵- واحدهای جدید صنعتی

در سال ۱۳۹۵، تعداد ۱۵/۴ هزار فقره جواز تاسیس صادر شد که در مقایسه با سال قبل ۳/۵ درصد افزایش داشت. میزان سرمایه‌گذاری پیش‌بینی شده در قالب جوازهای تاسیس صادر شده در سال ۱۳۹۵ حدود ۱۲۳۳/۷ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم سال قبل ۱/۵ درصد کاهش نشان می‌دهد. بررسی توزیع سرمایه‌گذاری انجام شده در جوازهای تاسیس صادره در سال ۱۳۹۵ برحسب گروه‌های صنعتی نشان‌دهنده گرایش بیشتر سرمایه‌گذاران به سرمایه‌گذاری در صنایع «ساخت مواد و محصولات شیمیایی» (۲۵/۴ درصد)، «کک و فرآورده‌های حاصل از نفت» (۱۸/۵ درصد)، «ساخت فلزات اساسی» و «محصولات غذایی و آشامیدنی‌ها» (به طور مشابه ۹/۳ درصد) است. بر این اساس، حدود ۶۲/۴ درصد از میزان سرمایه‌گذاری انجام شده در جوازهای تاسیس صادره به این چهار گروه صنعتی اختصاص داشت.

در سال ۱۳۹۵، متوسط سرمایه پیش‌بینی شده در هر طرح صنعتی براساس جوازهای تاسیس ۸۰/۰ میلیارد ریال بود که نسبت به سال قبل ۴/۹ درصد کاهش داشت. همچنین، متوسط سرمایه لازم برای هر شغل در جوازهای تاسیس ۳/۴ میلیارد ریال پیش‌بینی شده بود که نسبت به سال قبل ۱/۴ درصد کاهش نشان می‌دهد.

جدول ۵-۶- تعداد، سرمایه‌گذاری و اشتغال جوازهای تاسیس و پروانه‌های بهره‌برداری

درصد تغییر	سال			
	۱۳۹۵	۱۳۹۴ ▲	۱۳۹۳	
جوازهای تاسیس				
	تعداد(فقره)	۱۶۸۴۱	۱۴۸۹۶	۱۵۴۱۷
	سرمایه‌گذاری(هزار میلیارد ریال)	۹۷۱/۱	۱۲۵۳/۱	۱۲۳۳/۷
	اشتغال(هزار نفر)	۴۰۴/۱	۳۶۶/۵	۳۶۵/۷
پروانه‌های بهره‌برداری				
	تعداد(فقره)	۴۹۶۶	۴۸۳۳	۵۲۰۷
	سرمایه‌گذاری(هزار میلیارد ریال)	۱۴۶/۶	۱۷۴/۵	۲۸۳/۵
	اشتغال(هزار نفر)	۸۰/۰	۷۶/۳	۸۵/۰

مآخذ: گزارش وزارت صنعت، معدن و تجارت

جدید راه‌اندازی شده صنعتی برحسب گروه‌های صنعتی نشان می‌دهد که بیشترین تعداد واحدهای جدید در گروه‌های «محصولات غذایی و آشامیدنی» (۱۵/۳ درصد)، «محصولات از لاستیک و پلاستیک» (۱۴/۹ درصد)، «مواد و محصولات

در سال ۱۳۹۵، تعداد ۵۲۰۷ فقره پروانه بهره‌برداری سرمایه‌گذاری حدود ۲۸۳/۵ هزار میلیارد ریال (به قیمت‌های جاری) صادر شد که در مقایسه با سال قبل به ترتیب ۷/۷ و ۶۲/۵ درصد افزایش نشان می‌دهد. توزیع تعداد واحدهای

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۹۵

هر واحد صنعتی براساس پروانه‌های بهره‌برداری حدود ۵۴/۵ میلیارد ریال بود که نسبت به سال قبل ۵۰/۸ درصد افزایش داشت.

شیمیایی» و «سایر محصولات کانی غیر فلزی» (به طور مشابه ۱۲/۴ درصد) به بهره‌برداری رسیده است. در سال مورد بررسی، متوسط سرمایه‌گذاری صورت گرفته برای ایجاد

جدول ۵-۷- متوسط سرمایه‌گذاری و ایجاد اشتغال مجوزهای جدید صنعتی

درصد تغییر	سال			
	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۵	▲۱۳۹۴
جوازهای تاسیس				
-۴/۹	۴۵/۹	۸۰۰۲۲	۸۴۱۲۴	۵۷۶۶۴
-۳/۶	۲/۵	۲۴	۲۵	۲۴
-۱/۴	۴۲/۳	۳۳۷۳	۳۴۱۹	۲۴۰۳
پروانه‌های بهره‌برداری				
۵۰/۸	۲۲/۳	۵۴۴۵۱	۳۶۱۰۳	۲۹۵۱۶
۳/۴	-۲/۰	۱۶	۱۶	۱۶
۴۵/۹	۲۴/۸	۳۳۳۷	۲۲۸۷	۱۸۳۲

ماخذ: گزارش وزارت صنعت، معدن و تجارت

۵-۶- مجوزهای صادر شده در بخش معدن

فقره پروانه بهره‌برداری صادر شد که نسبت به سال قبل از آن ۸/۶ درصد افزایش نشان می‌دهد. همچنین، تعداد ۷۹۵ فقره پروانه اکتشاف صادر شد که در مقایسه با سال قبل ۱۰/۶ درصد افزایش نشان می‌دهد.

طی سال ۱۳۹۵، در بخش معدن تعداد ۵۶۲ فقره گواهی کشف توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت صادر شد که این میزان نسبت به سال قبل از آن، ۱۰/۸ درصد کاهش داشت. در این سال به منظور بهره‌برداری از معادن جدید، تعداد ۸۶۰

جدول ۵-۸- تعداد مجوزهای معدنی صادر شده

(فقره)

درصد تغییر	سال			
	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۵	▲۱۳۹۴
۱۰/۶	-۲۹/۵	۷۹۵	۷۱۹	۱۰۲۰
-۱۰/۸	-۲۹/۷	۵۶۲	۶۳۰	۸۹۶
۸/۶	θ ^(۴)	۸۶۰	۷۹۲	۹۸۸

ماخذ: گزارش وزارت صنعت، معدن و تجارت

- ۱- پروانه اکتشاف: مجوزی است که برای انجام عملیات اکتشافی مواد معدنی در محدوده مشخصی از طرف وزارت صنعت، معدن و تجارت صادر می‌شود.
- ۲- گواهی کشف: تاییدیه‌ای است که توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت پس از اتمام عملیات اکتشافی و کشف کانه به نام دارنده پروانه اکتشاف صادر می‌شود.
- ۳- پروانه بهره‌برداری: مجوزی است که به منظور استخراج و کانه‌آرایی و به دست آوردن مواد معدنی قابل فروش توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت صادر می‌شود.
- ۴- از سال ۱۳۹۴، پروانه‌های بهره‌برداری معدن فقط شامل پروانه‌های جدید صادره بوده و پروانه‌های تمدیدی را شامل نمی‌شود. بر همین اساس، آمار سال ۱۳۹۴ با سال ۱۳۹۳ قابل مقایسه نمی‌باشد.

۵-۷- اشتغال صنعتی

بهره‌برداری صنعتی صادر شده در سال ۱۳۹۵ معادل ۱۶ نفر بود. طبق آمار مورد محاسبه، میانگین سرمایه‌گذاری صورت گرفته برای ایجاد هر فرصت شغلی براساس پروانه‌های مزبور ۳/۳ میلیارد ریال بود که در مقایسه با سال قبل ۴۵/۹ درصد افزایش داشت.

آمار مربوط به پروانه‌های بهره‌برداری صادر شده در سال ۱۳۹۵ نشان می‌دهد که در مجموع، ۸۵/۰ هزار فرصت شغلی در بخش صنعت ایجاد شده است. براساس گزارش وزارت صنعت، معدن و تجارت، متوسط اشتغال طرح‌ها براساس پروانه‌های

۵-۸- شاخص بهای تولیدکننده محصولات صنعتی و

مواد معدنی

شاخص بهای تولیدکننده، نشان‌دهنده روند تغییرات قیمت کالاها در سطح تولیدکننده در بخش‌های مختلف اقتصادی است. از این شاخص می‌توان به عنوان یکی از شاخص‌های پیشرو برای پیش‌بینی روند آتی تورم استفاده کرد. متوسط شاخص بهای تولیدکننده در سال ۱۳۹۵ نسبت به سال قبل ۵/۰ درصد و در سال ۱۳۹۴ نسبت به سال قبل از آن به میزان ۴/۹ درصد رشد داشت. همچنین، شاخص بهای گروه ساخت (صنعت) در سال ۱۳۹۵ نسبت به سال قبل به میزان ۳/۶ درصد افزایش نشان می‌دهد.

۵-۹- صادرات صنعتی

در سال ۱۳۹۵، وزن و ارزش صادرات صنعتی به ترتیب به ۸۳/۰ میلیون تن و ۳۰/۰ میلیارد دلار رسید که نسبت به سال قبل به ترتیب ۴۲/۸ و ۱۱/۶ درصد افزایش داشت. میانگین ارزش صادرات کالاهای صنعتی نیز با ۲۱/۹ درصد کاهش به ۳۶۱/۶ دلار در هر تن رسید. اقلام عمده صادرات صنعتی به لحاظ ارزش

به ترتیب شامل «فرآورده‌های حاصل از نفت و گاز» (۳۲/۳ درصد)، «مواد پلاستیکی و اشیای ساخته شده از این مواد» (۱۶/۵ درصد)، «محصولات شیمیایی آلی» (۱۲/۳ درصد) و «چدن، آهن، فولاد و مصنوعات آنها» (۱۰/۰ درصد) بود.

دوره برنامه پنجم توسعه (۹۵-۱۳۹۰)

جهت‌گیری اساسی قانون برنامه پنجم توسعه در بخش صنعت و معدن بر ارتقای سطح رقابت‌مندی صنایع کشور، متنوع‌سازی پایه صادرات صنعتی، توسعه پیوند مناسب صنایع کوچک، متوسط و بزرگ و شکل‌گیری خوشه‌های صنعتی، توسعه زنجیره ارزش پایین‌دستی صنایع واسطه‌ای و افزایش مستمر سهم صنایع مبتنی بر فن‌آوری‌های برتر (صنایع نوین) در ترکیب تولید صنعتی، نوسازی و ارتقای بهره‌وری صنایع و معادن معطوف بود.

عملکرد بخش‌های صنعت و معدن طی سال‌های ۹۵-۱۳۹۰ نشان می‌دهد که ارزش افزوده این بخش‌ها طی سال‌های مذکور به قیمت‌های ثابت ۱۳۹۰ به طور متوسط سالانه به ترتیب ۰/۹ و ۳/۶ درصد رشد داشته است.

جدول ۵-۹- عملکرد برنامه پنجم توسعه در بخش‌های صنعت و معدن

(درصد)

متوسط رشد سالانه برنامه	سال						سال پایه ۱۳۸۹	ارزش افزوده کل اقتصاد
	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۱	۱۳۹۰		
۱/۳	۱۲/۵	-۱/۶	۳/۲	-۰/۳	-۷/۷	۳/۱	۵/۷	
۳/۶	۲/۱	-۱۰/۵	۳/۲	۱۲/۲	۱/۴	۱۵/۴	۲۰/۲	
۰/۹	۶/۹	-۴/۶	۸/۰	-۵/۳	-۴/۱	۵/۶	۱۰/۵	

مقدار فروش داخلی این بخش طی برنامه پنجم توسعه ۷/۴ درصد بوده است.

سهم صادرات پتروشیمی از کل ارزش صادرات صنعتی با روندی کاهشی از ۵۵/۰ درصد در آغاز برنامه به ۳۲/۷ درصد در سال انتهای برنامه رسید.

انواع خودرو

طی سال‌های برنامه پنجم توسعه، صنعت خودروسازی کشور برای نخستین بار به طور مستقیم هدف تحریم‌های

تولید

پتروشیمی

صنعت پتروشیمی کشور به واسطه مزیت دسترسی به خوراک فراوان و ارزان قیمت، از بخش‌های دارای مزیت نسبی تولید در کشور می‌باشد که تحت تاثیر سرمایه‌گذاری‌های انجام شده طی دو دهه گذشته رشد مناسبی را تجربه کرده است. متوسط رشد تولیدات پتروشیمی نسبت به سال پایه ۱۳۸۹ در برنامه پنجم توسعه ۳/۹ درصد و رشد حجم صادرات معادل ۲/۶ درصد بوده است. متوسط رشد سالانه

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۹۵

مانده خالص تسهیلات اعطایی نظام بانکی به بخش صنعت و معدن در پایان اسفند ماه ۱۳۹۵ به ۱۴۳۰/۴ هزار میلیارد ریال بالغ گردید که ۹۹/۴ درصد آن به بخش غیر دولتی صنعت و معدن اختصاص یافت. متوسط رشد مانده تسهیلات اعطایی به بخش غیر دولتی صنعت و معدن در برنامه پنجم توسعه ۱۵/۴ درصد بود.

در سال‌های ابتدایی برنامه پنجم توسعه، اقتصاد کشور متأثر از تشدید تحریم‌ها و نوسانات شدید ارزی، با رکود تومی بسیار عمیق و جدی مواجه بود؛ به طوری که در سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲، علاوه بر افت شدید تولید ناخالص داخلی، در برهه‌ای شاهد افزایش قابل توجه نرخ تورم به سطوح بالای ۴۰ درصد نیز بودیم. در آن مقطع زمانی بسیاری از بنگاه‌های تولیدی با تنگنای مالی مواجه شدند که این امر موجب گردید عملکرد صنایع تولیدی کشور کمتر از ظرفیت اسمی آنها محقق گردد. بر این اساس، در سال ۱۳۹۳ به منظور بهره‌گیری از ظرفیت‌های بلااستفاده اقتصاد و نیز حفظ سطح اشتغال موجود، «بسته خروج غیر تومی از رکود» از سوی دولت تنظیم گردید. به موجب بسته مزبور، اولویت اصلی سیاست‌های اعتباری بر تامین مالی سرمایه در گردش واحدهای تولیدی قرار گرفت و مقرر گردید حداقل معادل ۶۰ درصد از مجموع اعتبارات پرداختی بانک‌ها به این امر اختصاص یابد. برحسب سیاست اتخاذ شده، سهم سرمایه در گردش از کل تسهیلات پرداختی شبکه بانکی از ۵۳/۹ درصد در سال ۱۳۹۲ به ۶۴/۰ درصد در سال ۱۳۹۵ افزایش پیدا کرد. این سیاست با قوت بیشتری در بخش صنعت و معدن پیگیری شد، به طوری که طی سال ۱۳۹۵ از مجموع تسهیلات پرداخت شده در این بخش، ۸۲/۳ درصد صرف تامین سرمایه در گردش واحدهای فعال در این حوزه شد.

در سال ۱۳۹۴ نیز با هدف حمایت از تولیدکنندگان داخلی و تقویت قدرت خرید سمت تقاضا، بسته سیاستی تحریک رشد اقتصادی تنظیم گردید. این بسته در چهار محور «کاهش تشویقی نسبت سپرده قانونی بانک‌های تجاری و موسسات

بین‌المللی قرار گرفت. متأثر از تحریم‌های وضع شده شرایط سختی متوجه این رشته فعالیت صنعتی گردید؛ به گونه‌ای که میزان تولید خودرو که در سال ۱۳۹۰ حدود ۱۶۴۱/۵ هزار دستگاه بود به ۹۲۱/۴ و ۷۳۷/۱ هزار دستگاه به ترتیب در سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲ کاهش یافت. اما صنعت خودرو پس از امضای توافق هسته‌ای و متأثر از ظرفیت‌های آن، بار دیگر با استقبال و تمایل شرکت‌های خارجی برای حضور در ایران روبه‌رو شد که نتایج آن در قالب انعقاد قرارداد سرمایه‌گذاری مشترک برخی از تولیدکنندگان داخلی با خودروسازان خارجی نمایان گردید. در مجموع، تولید انواع خودروی سبک و سنگین طی سال‌های اجرای برنامه که با نوسانات شدیدی همراه بود با متوسط کاهش سالانه ۲/۸ درصدی مواجه گردید و به سطح تولید ۱/۴ میلیون دستگاه در سال ۱۳۹۵ رسید.

فلزات عمده

طی سال‌های اجرای برنامه پنجم توسعه، رشد تولید محصولات صنعتی و معدنی با محدودیت مواجه بود؛ به طوری که شمش آلومینیوم، محصولات فولادی و سیمان به ترتیب رشد‌های تولید ۱/۹ و ۲/۲ درصدی و کاهش ۱/۷ درصدی را تجربه کردند. با این حال، متوسط رشد سالانه فولاد خام طی سال‌های اجرای برنامه معادل ۶/۷ درصد بود. با توجه به ارتباط قوی و مصرف بالای این محصولات در بخش ساختمان به نظر می‌رسد شرایط رکودی حاکم بر فعالیت‌های ساختمانی طی سال‌های ۹۵-۱۳۹۲ از عوامل موثر در محدودیت رشد تولید صنایع فوق بوده است.

سرمایه‌گذاری صنعتی

تسهیلات اعطایی نظام بانکی به بخش صنعت و معدن

طی سال‌های برنامه پنجم توسعه، بانک‌ها و موسسات اعتباری در چارچوب مصوبات دولت و شورای پول و اعتبار بر حجم تسهیلات اعطایی خود به بخش صنعت و معدن افزودند.

فصل ۵ صنعت و معدن

جدول ۵-۱۰- پرداخت‌های بانک صنعت و معدن

مبالغ پرداختی (هزار میلیارد ریال)	
۲۴/۹	۱۳۸۹ (سال پایه)
۲۵/۶	۱۳۹۰
۲۷/۷	۱۳۹۱
۳۸/۶	۱۳۹۲
۴۶/۷	۱۳۹۳
۸۱/۶	۱۳۹۴
۸۳/۸	۱۳۹۵
متوسط نرخ رشد طی سال‌های برنامه (درصد)	
۲۲/۴	

ماخذ: بانک صنعت و معدن

صنعت و معدن

طی سال‌های اجرای برنامه پنجم توسعه، تعداد پروانه‌های بهره‌برداری صنعتی صادر شده با کاهش متوسط سالانه ۴/۵ درصد مواجه بود. سرمایه‌گذاری جذب شده برای اجرای طرح‌های مزبور (به قیمت‌های جاری) سالانه ۶/۵ درصد رشد و اشتغال ایجاد شده به طور متوسط سالانه ۷/۰ درصد کاهش داشت.

عملکرد بانک صنعت و معدن

بانک صنعت و معدن به عنوان تنها بانک تخصصی در بخش صنعت و معدن طی سال‌های برنامه پنجم نسبت به تامین مالی این بخش اقدام کرد. مبلغ تسهیلات پرداختی این بانک با رشد متوسط سالانه ۲۲/۴ درصد از ۲۴/۹ هزار میلیارد ریال در سال ۱۳۸۹ به ۸۳/۸ هزار میلیارد ریال در سال ۱۳۹۵ افزایش یافت.

جدول ۵-۱۱- وضعیت صدور جوازهای صنعتی

پروانه‌های بهره‌برداری صنعتی			جواز تاسیس صنعتی		
اشتغال (هزار نفر)	سرمایه‌گذاری (هزار میلیارد ریال)	تعداد (فقره)	اشتغال (هزار نفر)	سرمایه‌گذاری (هزار میلیارد ریال)	تعداد (فقره)
۱۳۱	۱۹۴/۱	۶۸۵۸	۴۶۷	۸۸۱/۱	۱۵۸۳۲
۱۱۱	۱۵۶/۸	۶۳۳۱	۴۶۰	۸۰۱/۲	۱۵۷۸۴
۶۹	۸۳/۲	۳۹۸۷	۳۳۳	۵۴۸/۱	۱۴۴۵۶
۷۶	۱۴۸/۶	۴۱۶۸	۴۵۲	۱۱۰۴/۲	۱۷۲۴۹
۸۰	۱۴۶/۶	۴۹۶۶	۴۰۴	۹۷۱/۱	۱۶۸۴۱
۷۶	۱۷۴/۵	۴۸۳۳	۳۶۶	۱۲۵۳/۱	۱۴۸۹۶
۸۵	۲۸۳/۵	۵۲۰۷	۳۶۶	۱۲۳۳/۷	۱۵۴۱۷
متوسط نرخ رشد برنامه (درصد)			متوسط نرخ رشد برنامه (درصد)		
۶/۵			-۰/۴		
-۷/۰			۵/۸		

ماخذ: وزارت صنعت، معدن و تجارت

صادرات صنعتی

با رشد متوسط سالانه معادل ۶/۸ درصد به بیش از ۳۰/۰ میلیارد دلار در سال ۱۳۹۵ بالغ گردید. همچنین، مقدار صادرات صنعتی طی سال‌های اجرای برنامه از ۳۷/۷ میلیون تن در سال ۱۳۸۹ به ۸۳/۰ میلیون تن در سال ۱۳۹۵ افزایش یافت که این امر نشان‌دهنده رشد متوسط سالانه ۱۴/۱ درصدی است.

تحولات بازرگانی خارجی کشور طی سال‌های برنامه پنجم توسعه به افزایش سهم صادرات صنعتی از کل صادرات غیر نفتی منجر شد، به طوری که سهم صادرات صنعتی از ۶۲/۶ درصد در سال ۱۳۸۹ به ۷۴/۶ درصد در سال ۱۳۹۵ افزایش یافت. طی دوره برنامه پنجم، ارزش صادرات صنعتی